

Javno posvetovanje – uporaba jezika v institucijah, organih, uradih in agencijah EU

Javno posvetovanje - 23/07/2018

Javno posvetovanje – uporaba jezika v institucijah, organih, uradih in agencijah EU [1]

Ozadje

Jezik je glavna sestavina našega sporazumevanja. Evropska unija, sestavljena iz 28 držav članic s 24 uradnimi jeziki in več kot 500 milijoni prebivalcev, je zavezana k spoštovanju in varovanju kulturne in jezikovne raznolikosti kot dela naše kulturne dediščine. Ta zaveza je izrecno določena v Pogodbah EU [2] in Listini EU o temeljnih pravicah [3].

Zato so jeziki, ki jih institucije EU uporabljajo za sporazumevanje z javnostjo, zelo pomembni. Na tem področju je bilo vzpostavljenih nekaj posebnih jezikovnih pravic. Državljeni EU lahko kateri koli instituciji EU pišejo v uradnem jeziku EU, ki si ga izberejo sami, in morajo prejeti odgovor v istem jeziku [4]. Vsi zakoni EU morajo biti objavljeni v vseh uradnih jezikih, tako da je verjetneje, da bo javnost razumela zakone, ki veljajo zanjo. V drugih primerih pa se lahko institucije EU do določene mere po svoji presoji odločijo, katere jezike bodo uporabile v določenih okoliščinah. Kako bodo to pravico do proste presoje uporabile, je vprašanje dobrega upravljanja.

Število uradnih jezikov se je povečalo s štiri (leta 1958) na današnjih 24. To za javno upravo EU pomeni številne izzive. Med praktične težave, ki se omenjajo najpogosteje, spadajo večji stroški prevajanja, počasnejše sprejemanje odločitev in neskladja med jezikovnimi različicami. Po mnenju nekaterih jezikovna raznolikost in enakost jezika ne bi smeli biti absolutni ter ju je treba uskladiti z upravno učinkovitostjo in proračunskimi omejitvami.

Ker številni državljani EU govorijo le en uradni jezik (ali omejeno število uradnih jezikov) [5], omejitve glede uporabe uradnih jezikov omejujejo zmožnost državljanov, da sodelujejo z institucijami EU. Pomembno je zagotoviti, da so kakršne koli omejitve glede uporabe jezikov sorazmerne in pravične. Institucije in organi EU bi morali na primer skrbno proučiti okoliščine, v katerih je sporazumevanje ali poslovanje v enem ali majhnem številu uradnih jezikov sprejemljivo.

Evropska varuhinja človekovih pravic je v zadnjih letih preiskovala jezikovne politike posameznih institucij EU. Eden od zaključkov je bil, da lahko institucije EU pri notranjem obveščanju in v notranjih dokumentih zakonito omejijo uporabo jezikov [6]. Naslednji zaključek je bil, da se jezikovne omejitve lahko zakonito uporabljajo tudi pri upravnih postopkih z zunanjimi deležniki, kot so javni razpisi in razpisi za zbiranje predlogov, v katerih EU sodeluje z omejeno skupino deležnikov. Vendar pa evropska varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da med institucijami trenutno obstajajo velika neskladja, saj se jezikovne omejitve

in pravila, kadar obstajajo, med institucijami EU razlikujejo. Ker ni jasnih pravil in ustrezne utemeljitve za izvajanje posameznih ureditev glede omejitve uporabe jezikov, ni presenetljivo, da lahko to v javnosti povzroči zmedo.

Posebno skrb vzbuja uporaba jezikov na spletiščih institucij, ki so med prvimi viri informacij za ljudi, ki jih zanimajo politike in programi EU. Očitno se vsaka institucija EU sama odloči, ali bo svoje spletišče prevedla (oziroma katere dele in v katere jezike). Če spletišča niso na voljo v vseh uradnih jezikih, bo dostop do informacij za večji del javnosti verjetno težaven ali nemogoč.

Naslednja težava se nanaša na javna posvetovanja, ki so namenjena zbiranju mnenj javnosti o novih politikah ali možnih zakonodajnih predlogih. Jezikovne omejitve pri teh javnih posvetovanjih bodo verjetno občutno omejile zmožnost običajnih posameznikov iz prebivalstva, da pri teh posvetovanjih sodelujejo.

Poziv k predložitvi pripomb

Evropska varuhinja človekovih pravic želi spodbuditi razpravo o tem, kako bi se lahko institucije EU najboljše sporazumevale z javnostjo, da bi to odražalo sprejemljivo ravnovesje med potrebo po upoštevanju in podpiranju jezikovne raznolikosti na eni ter upravnimi in proračunskimi omejitvami na drugi strani.

Evropska varuhinja človekovih pravic to razpravo začneja s pozivom javnosti, naj odgovori na naslednja vprašanja:

I. Pravila in prakse v zvezi z jezikovnimi omejitvami

1. Premalo je pregledno (obstaja le nekaj uradnih pravil), kako različni oddelki uprave EU dajejo na voljo informacije v različnih uradnih jezikih EU. To na primer vključuje merila, ki se uporabljajo pri odločanju, kateri uradni jezik(-i) naj bi se uporabil(-i) v posameznih okoliščinah. Kako bi bilo mogoče odpraviti te vrzeli? Katera morebitna dodatna merila bi bilo treba upoštevati?
2. Ali bi morala vsaka institucija EU imeti svojo jezikovno politiko, in če je tako, kaj bi bilo treba vanjo vključiti? Ali bi morale biti takšne jezikovne politike objavljene na spletiščih institucij? Kako podrobna bi morala biti takšna politika glede določenih primerov, ko je izbira jezika(-ov) omejena?
3. Ali bi morala vsaka institucija imeti politiko, ki bi določala, v kakšnih primerih bi lahko na zahtevo zagotavljala prevode informacij ali dokumentov? Če bi bilo tako, kako bi bilo mogoče omejiti to politiko, da ne bi prišlo do nesorazmernih stroškov?

II. Spletišča EU

4. Katera splošna jezikovna načela bi morala veljati za spletišča institucij EU? Kateri deli spletišč EU bi po vašem mnenju morali biti zlasti na voljo v vseh ali več jezikih EU?

5. Bi bilo koristno, če bi bili povzetki ključnih zadev objavljeni v vseh ali več uradnih jezikih?

6. Ali bi bilo v določenih primerih sprejemljivo, če bi se gradivo zagotovilo v manjšem številu jezikov in ne v vseh uradnih jezikih? Katera merila bi bilo v tem primeru treba uporabiti za določanje, kako naj se ti jeziki izberejo (na primer velikost populacije tistih, ki govorijo zadevni jezik, raven jezikovne raznolikosti v populaciji itd.)?

III. Javna posvetovanja

7. Evropska komisija je aprila 2017 sprejela nova notranja pravila, v skladu s katerimi morajo biti dokumenti, ki se nanašajo na javna posvetovanja v zvezi s „prednostnimi pobudami“ v letnem delovnem programu Komisije, objavljeni v vseh uradnih jezikih EU. Vsa druga javna posvetovanja morajo biti na voljo vsaj v angleščini, francoščini in nemščini. Javna posvetovanja „splošnega javnega interesa“ bi morala biti na voljo v dodatnih jezikih. Poleg tega morajo biti „strani za posvetovanja ali njihov povzetek prevedeni v vse uradne jezike EU“.

Ali ta politika po vašem mnenju ustvarja pravo ravnovesje med potrebo po upoštevanju in podpiranju jezikovne raznolikosti na eni ter upravnimi in proračunskimi omejitvami na drugi strani? Ali bi to vrsto politike lahko smiselno sprejele druge institucije EU?

IV. Drugo

8. Edina zakonodaja, ki posebej predpisuje uporabo jezika v upravi EU, izvira iz leta 1958 [7], ko je bilo držav članic šest, uradni jeziki pa štirje. Ali mislite, da bi v zdajšnjih okoliščinah nova zakonodaja koristila? Ali pa menite, da je reševanje vprašanj v zvezi z jezikom najbolje obravnavati zunaj podrobnega pravnega okvira?

9. Vsako povečanje količine informacij in dokumentov, objavljenih v vseh jezikih EU, bo povzročilo dodatne stroške prevajanja. Na kakšen način naj bi se po vašem mnenju ti dodatni stroški pokrili? Iz drugih postavk v proračunu EU? Iz dodatnih sredstev, ki bi jih namenile posamezne udeležene države članice? Iz drugih sredstev?

10. V kolikšni meri se lahko tehnologija uporabi za zagotavljanje prevodov med različnimi jeziki EU? Če predpostavimo, da „strojni“ prevodi morda niso vedno popolnoma točni, ali je ta cena sprejemljiva glede na to, da je zagotavljanje prevedenih dokumentov hitrejše in bolj ekonomično od običajnega načina?

Vaši prispevki

Rok za predložitev pripomb je **30. september 2018**.

Naša prednost je, da bi prispevali uporabljati on-line obrazca . Če to ni mogoče, se lahko prispevki iz po elektronski pošti preko kontaktnega obrazca ali po pošti na naslov:

European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman, CS 30403, F - 67001
Strasbourg Cedex, Francija

Prosimo, da na začetku prispevka jasno navedete „jezikovno posvetovanje – SI/98/2018/TE“.

Prispevke lahko oddate v katerem koli od 24 uradnih jezikov EU.

Evropska varuhinja človekovih pravic jih namerava objaviti tudi na svojem spletišču. Fizične osebe, ki v skladu z Uredbo št. 45/2001 o varstvu osebnih podatkov [8] ne želijo, da se njihovo ime objavi, morajo o tem obvestiti varuhinjo človekovih pravic.

Če potrebujete dodatne informacije, se obrnite na go. Tanjo Ehnert, uradnico, ki vodi primere v uradu varuhinje človekovih pravic (tel. +32 2 284 67 68).

[1] V nadaljnjem besedilu: „institucije EU“.

[2] Člen 3(3) Pogodbe o Evropski uniji.

[3] Člena 21 in 22 Listine EU o temeljnih pravicah.

[4] Člen 20(2) in člen 24 Pogodbe o delovanju Evropske unije, člen 41(4) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

[5] Za pregled znanja tujih jezikov državljanov EU glej Evropski parlament, *Evropska strategija za večjezičnost: koristi in stroški* (2016), str. 8. Na voljo na naslovu:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf)

[6] Člen 6 Uredbe 1/1958 določa jezike, ki naj jih uporablja Evropska gospodarska skupnost, UL 1958 17, str. 385 (Uredba 1/1958).

[7] Uredba št. 1/1958.

[8] Uredba (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 8, 12.1.2001, str. 1). Glej tudi:

<https://www.ombudsman.europa.eu/si/resources/dataprotection/home.faces> .